

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ИЗДАНИЕ ОТ 1900 ГОДИНА

СЕДМИЧНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА

ГОДИНА ХСVII, БРОЙ 47-49

СОФИЯ, 18 НОЕМВРИ – 8 ДЕКЕМВРИ 1996 Г.

ЦЕНА 10,00 лв.

ЯВЯВАНЕТО В ХРАМА – СРЕЩА С БОГА

Дева се явява в храма и на всички пред-
известията Христа...
(Из тропаря на празника)

Изгрозената с молитви майка Мария по желязното на своите родители била въведена на тригодишна възраст в Йерусалимския храм. Това събитие не е оградено в Священото Писание, за него се черпят сведения от Священото Предание. Светата Православна църква още от древни времена прославя доведеното на света Мария от нейните родители Иосиф и Анна в храма.

Още преди да се роди св. Богородица, нейната майка дала молитвено обещание да я посетят на Бога. Иосиф и Анна с благоговейен трепет довели своята дъщеря пред храма, три години след нейното раждане, с голямо желяние да я посетят Богу. Край постройката, издигната в чест на истинския Бог, имало специални помещения, в които живеели девици и там се учили на Священото Писание и на ръчен труд. В тази традиция на векозавещаната църква се посвещавали много благочестиви девойки. Тя била предобраз на монашеския живот в женските манастири на Христовата църква. Заставайки със своите родители пред стълбите на храма, малката Мария изкачила, неподкрелена от никого, волните петнадесет стъпала. На самия вход тя била посрещната от първосвещеника и въведена от него в Светия святик – най-почитаната част на храма, където можел да влиза само първосвещеникът един път в годината на празника О-щичене, според Московския закон. От гледна точка на еврейската религия била недоумелия как е била достигната в Светия святик малката Мария – там, където има право да влиза само определеното духовно лице. За християните обаче това е ясно свидетелство за богоизбраността на св. Дева Мария. Тя след години ще роди безомно Искупулците на човешкия род. Наближавало времето, което било предказано от пророк Исаяк: "Ето, Девицата ще зачене и ще роди Син..." (Ис. 7:14).

Неслучайно светата Църква прославя Мария като по-широка от небеса, приела в утробата си Твореца на вселената. Това влизане в най-свщото място на Йерусалимския храм говори, че тя е особен създ на Божията благодат. След като била въведена в храма, св. Богородица започнала да живее в помещението край него, докато се изпълнило времето на раждането чрез нея на Вълчугата Бог Сын. Тя там се учила на Свещ. Писание и благочестие с другите девици. Така избраната от Бога да роди Божий Син все повече изгъвала себе си с Божие дихание. С помощта на това дихание тя ще донесе най-голямата радост за вселената – идването в света на Господ Исус Христос.

За нас, християните, въвеждането на Божията Майка в храма има и друг смисъл. Това е значението на нашето явяване в дома за молитва. Ние като последователи на Господ Исус Христос трябва да знаем, че като учредяваме молитвено в Богослужението, приемаме в душата си нашия Господ. Това е съкровенота светлар-светих в нашия живот. Като си спомняме влизането на Божията Майка в най-свщото място на Йерусалимския храм, помислим да си помислим дали нашата душа е осветена с нравствената чистота. Света Богородица се прославя от древни времена в Църквата като образец за религиозна нравственост. Затова ние, християните, когато се заплитам към храма, трябва да изпитваме същета си – чиста ли е тя, или има нещо, което пречи, за да срещнем нашия Господ. Ако има нещо смущаващо, молитвено да отгравим духовен поглед към пречистата и просвет образ на прославената от нас Божия Майка.

Александр РАДОСТАВОВ

Храмовата икона на Гуската църква „Св. Николай“ в София

Тропар, гл. 4

Правилно на вярата и образец на кротост,
учител на въздържанието те показа на твоето
стадо Тези, който е истината на нещата, поради
това ти със смирение си придонял величие, а с
нищета – богатство, отче свещеночачалниче
Николае, моли Христа Бога да спаси нашите
души!

ХРИСТОВАТА ЦЪРКВА И ПОЛИТИЧЕСКИТЕ ПАРТИИ

Според св. апостол Павел няма власт, която да не е дадена от Бога (Рим. 13:1). Целта на управленето в една страна, класно и да е по света, е редът, сигурността на гражданите и признаното им от зло. С властта на една държава са свързани политическите партии.

В световната история всички е имало политически организации, които са отразявали интересите на отделни класи и прослойки. Различни партии са си сътрудничели по финансови, икономически и политически проблеми. Така е и днес. Но не винаги има сътрудничество, по често се среща борба за власт в пари. Това ние постоянно наблюдаваме в съвременните условия на парламентарна демокрация.

У нас в България из множеството партийни организации се открояват две основни, които владеят мисленето и съвестта ни голяма част от народа. Напоследък се появява и други, които пропагандират, че имат голямо влияние сред българското общество.

Думата партия е от латин-

ски произход (парс означава част). Партиите са части от гражданското общество. Следователно партиите не защитават цялото общество, а отразяват определени интереса на отделни групи.

Ние, християните, трябва да знаем една неизменяема истина.

Светата Църква проповядва единение на всички в нашия Господ. Това единство е дадено от Исус Христос на апостолиите в Пелопонеза прощала беседка към тях с думите: "Както Ти, Отче, си в Месе, и Аз в Тебе, Тия и те да бъдат в Нас едно" (Иван 17:21). Църквата вече 2 хиляди години призовава хората да живеят в мир и любов помежду си и да търсят единството с Бога. Партиите, проповядващи на възлите по митингите, имат ли предвид това? Съществуват ли те за мирното единство между хората? За съжаление, не! Съществува, че те правят тъкмо обратното, са асин и многобройни.

Политическите партии, въз основа на това, което наблюдаваме напоследък в България, вършат точно обратното на то-

НИКЪДЕ В БИБЛИЯТА НЕ СЕ ПОСОЧВА ДАТАТА НА ПОСЛЕДНИЯ ДЕН НА ЗЕМЯТА

НА СТР. 3

ДУХОВНИТ ОБЛИК НА ХРИСТИЯНСКОТО СЕМЕЙСТВО

НА СТР. 4-5

СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ

За великия ученик на великите учители от В. Киселков

НА СТР. 6

ИСТОРИЧЕСКИ И ЛИТЕРАТУРНИ ДАННИ ЗА ГИГЕНСКИЯ МАНАСТИР „СВ. БЕЗРЕПНИЦИ КОЗМА И ДАМЯН“

НА СТР. 7

А. П.

ПРАЗНИЧНА АТМОСФЕРА ОБХВАНА ВСИЧКИ

На 21 ноември - Введенение Богородице, Ден на християнското семейство и младеж - в салона на Софийската свещенна митрополия се състоя тържествено, посветено на празника. Присъства много хора. Тук бяха студенти от Българския факултет при СУ, бизнесмени, много млади.

С "Омъ наш" и ставане на крака присъстващите посрещнаха Негово Светейшество Българският патриарх и Софийският митрополит Максим. Тържествено откри протосинял на Софийската св. митрополия архимандрит Евлахий. Доцент Иван Желев изнесе беседа на тема "Християнското семейство днес", в която изтъкна ролята на Българската православна църква за възпитанието на младеж-

та и оформянето на стабилно християнско семейство.

"Не е далеч времето, когато беще в живота на младото поколение. Слова Божу, това омила - каза доцентът. "Но резултатите днес са налице: крахти, убийства, наркотици, други престъпления". По-доку той спомна за ролята на свещенствата да се бже за изграждане на здраво християнско семейство. Не пропусна да отбележи дефицита на свещеници.

Беседата на доцент Иван Желев бе изслушана с голямо внимание и изпратена с бурни ръкопляскания.

В концертната програма, водена от артиста Мариус Донкич, участваха: дъщерята Христова "Лили Пам" с гл. худ. ръководител Борис Карамидчиев, майкаят хор "Парория" с гл. худ. ръководител Георги Спасов, дъщерният камерен хор при столичния храм "Св. Андрей Първозванни", хорът при храм "Св. Александър Невски" и хорове от др. столични храмове. Прозвучаха творби от Светозар Руинович, Борис Карамидчиев, Добри Христова, Чайковски и др. - "Во царствъи Твоем", "Слава", "Хвалите им Господне" и др.

Негово Светейшество Българският патриарх Максим поздравя присъстващите с празнична и подчерта ролята на БПЦ за семейството и младежта. Накрай всички изпяха химна на православната християнска младеж "Напред след знамето Христово".

В. Г.

МОЛИТВЕНА РАДОСТ В ПЛОВДИВСКАТА ДУХОВНА СЕМИНАРИЯ

След проведенимата общомесечна ваканционна ППС-овска служба в Пловдив, започнаха работите на учебно-възпитателния процес съвладана с празнична Висока Богородица.

Всички семинаристи молитвено искаха участие в утринната служба и светата Литургия. Тя беше отслужена от отец ректор архимандрит Евлахий в поименованата офанска Верониках Невски. Вечерта по традиция козана Литургия по случай Деня на християнското семейство. Празничната вечер беше открита с беседа на тема "Християнското семейство и християнската младеж", изнесена от преподавателя по омикамата г-н Александър Радолевски. Тържествено продължи с изслушване на църковен послесонет от хора при омикамата с диригент г-н Евлахий Генов, преподавателя на църковна музика. Учени-

ците Иво Иванов и Самуил Желев от 3-ти клас рецитираха поетичен синосбирание на тема "Християнство и Литургия". Празничното събиране завърши с фолклорен изпълнение на музикален състав от семинаристите.

По традиция принасяването на семинаристите трябва да се извърши на самия празник Въведенение Богородице. Но поради създалите се трудности по време на посещение за изслушване Литургията на 24 ноември. Въпреки проблемите, порочна на отранното посещение на пловдивската духовна да изомоляват семинаристите, изнесена беше извършена празничния ден. На самата Литургия всички ученици заедно със святе преподаватели се проговори със святе Титини. Литургията беше отслужена от архимандрит Евлахий.

Александър Р.

ВЕЛИКО СЛАСЛОВИЕ

ва и Българската държавна консерватория), доказана и показана необходимостта разбираме за звукозапис на такава специална по композиции и изпълнение музика, насочена от чорватската група към Твореще - Бога. Без да цапа никаква критика, ще забележим, че в нашата страна се намира твореще много "ортодоксална", а най-вече псевдоортодоксални системи. Но има убедение в, че трябва да да омиа прецизен часопис за свързване по отношение на тази специална, с по-точно предрекационна музика.

Како че ли за времето, в което живеем, са думите на Иван Вазов: "Какво настъпи! Едно море от горчивини, ядове, ненависти, отровни и отровителни Борба на мрачни страсти, кипещи на наранени самолюбии, на издухотворени сили, приковани че на давящи зависти и коварно злоби" (И. Вазов, т. 9, стр. 330 "Юрдавенен"). В таква ереме подобна музика, поднесена по подобаващ начин, е басмам за думите на многострадния ни български народ.

В комплексната визия: "Хвалите им Господне" от Д. Христова; "Велико славословие" от Ал. Николаев (Струмско); "Разбойнича благодаруманото" от П. Динев; "Верую" от Александър Превчански из "Литургия" № 2; "Супуба ектения" от омиа автор из "Литургия домостроя", обработена от М. Поповски за акангелно изпълнение; "Тебе поем" от св. Зиновию; "Блажен мук" от гр. Любимов; "Спаси Боже, поди Твоя" и "С нами Бог" от Павел Чернеков и други различни по време и стил произведения. Сопле е префинено от колективтора за темерос глас, на свърбатката на М. Поповски е обидно за беба на маестро Полевел. Убедителността на омиата в изпълнението предизвика в слушателите вътрешно чуване на текста като: "Има Бог, има Бог и Бог им БГ" в това ни убеждавателе на Св. Синод в хорвата си разговора хармония със силата на музиката прекарват със на маестро Полевел. Натъпне възможно е и той по този начин да е благодарни чрез това изпълнение на Този, Който му е дал големия певчески талант!

Протоиерей Стефан МАКРОВ

С благодарението на Негово Светейшество Българският патриарх Максим и с решение на Св. Синод на БПЦ от 7 де 11 ноември Музикалната кола "БЕГА НКУ" записа православна църковна музика със омиа свитовноизвестния български ба Никола Полевел в БПЦХП "Св. Александър Невски" в София.

Репертоарът бе от руюката и българската свирочница на православното хорско певче.

Именити български гласове се поселяха като солисти към тази музика със специално предназначение, но не всички са стъмуали да се освободят от оперното музикарство. Като дългогодишен свещенослужител в храм-паметника, свидетел и участник в таквава азиска смее да заявя, че по отношение на соляните изпълнения записът с маестро Полевел ще носи друг аромат - аромат на тамна, а не на оперни шами.

Беспорен факт е отговорността, с която и гр. Мирозав Поповски, диригент на Софийският ортодоксален хор (свещеннически глас и св. възпитаник на Българската православна църк-

ва) и Българската държавна консерватория), доказана и показана необходимостта разбираме за звукозапис на такава специална по композиции и изпълнение музика, насочена от чорватската група към Твореще - Бога. Без да цапа никаква критика, ще забележим, че в нашата страна се намира твореще много "ортодоксална", а най-вече псевдоортодоксални системи. Но има убедение в, че трябва да да омиа прецизен часопис за свързване по отношение на тази специална, с по-точно предрекационна музика.

Како че ли за времето, в което живеем, са думите на Иван Вазов: "Какво настъпи! Едно море от горчивини, ядове, ненависти, отровни и отровителни Борба на мрачни страсти, кипещи на наранени самолюбии, на издухотворени сили, приковани че на давящи зависти и коварно злоби" (И. Вазов, т. 9, стр. 330 "Юрдавенен"). В таква ереме подобна музика, поднесена по подобаващ начин, е басмам за думите на многострадния ни български народ.

В комплексната визия: "Хвалите им Господне" от Д. Христова; "Велико славословие" от Ал. Николаев (Струмско); "Разбойнича благодаруманото" от П. Динев; "Верую" от Александър Превчански из "Литургия" № 2; "Супуба ектения" от омиа автор из "Литургия домостроя", обработена от М. Поповски за акангелно изпълнение; "Тебе поем" от св. Зиновию; "Блажен мук" от гр. Любимов; "Спаси Боже, поди Твоя" и "С нами Бог" от Павел Чернеков и други различни по време и стил произведения. Сопле е префинено от колективтора за темерос глас, на свърбатката на М. Поповски е обидно за беба на маестро Полевел. Убедителността на омиата в изпълнението предизвика в слушателите вътрешно чуване на текста като: "Има Бог, има Бог и Бог им БГ" в това ни убеждавателе на Св. Синод в хорвата си разговора хармония със силата на музиката прекарват със на маестро Полевел. Натъпне възможно е и той по този начин да е благодарни чрез това изпълнение на Този, Който му е дал големия певчески талант!

Протоиерей Стефан МАКРОВ

Протоиерей Стефан МАКРОВ

ВЕСТИ

На 23 ноември Негово Светейшество Българският патриарх Максим отслужи тържествена св. Литургия по случай празника на св. благовенен княз Александър Невски в патриаршеската катедрала, носеща неговото име. В богослужението взеха участие митрополит Български, главен секретар на Св. Синод, Троянополският епископ Иларион, патриаршески канцлар, Великият епископ Благоник, председател на църковното настоятелство на храм-паметника, представителите на Руюката и Руюмската патриаршии в София - прот. Сергей Трухачев и прот. Опра Нелуд, храмовото духовенство.

На 25 ноември в патриаршеската катедрала храм-паметник "Св. Ал. Невски" бе отслужена св. Литургия по случай деня на св. Климент Охридски от Негово Светейшество патриарх Максим в съслужение с Високопроещените митрополити Старозорски Панкратий, Видински Дометий, митрополит Беловски, главен секретар на Св. Синод, Преосвещените епископи Троянополски Иларион и Вели-

чки Балхонски, Верониках Сихасов, ректор на Софийския духовен семинарий, Верониках Николай и храмовото духовенство.

На богослужението присъства целият академичен съвет начело с проф. Иван Ляпов, ректор на Софийския университет "Св. Климент Охридски", множество студенти и млади. След службата бяха поднесени венци и цветя на паметника на святе.

На 30 ноември, Андрейнов, в софийския храм "Св. Андрей Първозванни" светата блаженна на Литургия отслужи Негово Светейшество Българският патриарх Максим, Троянополският епископ Иларион и Прованският епископ Антоний.

Житието на първия Христов апостол разказа епископ Иларион.

В този храм много често се отслужават служби. Освен това всяка среща тут има беседа на различните теми. Лектор е г. Иван, преподавател на храма. По негова инициатива е организирано изследователско пътуване до различни храмове и манастири. Много активно Богомолците се включват в този поклонение. Много често се посещават манастири "Св. Петка" край Чиплян-

ци. Този манастир е много голям и софийски храм. Има тук, има и в омиа. Монахите, които живеят тук, проявява истински героизъм. Неслучайно и отец Иван със своите хора много често идва тук.

За съществуването на Тезя пътуванията голям принос има и църковна авиокомпания фирма от гр. Кюмбурджиски.

Алепляр към останалите председатели на храмове от София и страната да последват председателята на храм "Св. Андрей". Много са монасите и монахините в поименованите манастири, които очакват да ги посетят поклоннически туристи, а истински Богомолци.

През тази година се навършват 70 години от осъването на храм "Св. Андрей Първозванни".

Владимир ГОРБИВ

На 15 ноември Негово Светейшество Българският патриарх Максим прие в Синодалната палата посланика на Русия в г-н Александър Авдеев по повод омиантното му отпътуване от страната. На приема присъства главният секретар на Св. Синод Високопроещенният митрополит Беловски. Същия ден вечерта се състоя прием в посолството на Русия в София, на който присъства Негово Светейшество Българският патриарх Максим с членове на Св. Синод.

На 24 ноември вечерта в паметника на Богословския факултет "Св. Климент Охридски" се отслужи тържествена св. Литургия по случай празникът на свети Климент Охридски.

На следващия ден 25 ноември се отслужи тържествена св. Литургия от ефимерия Верониках Николай. Присъстваха бивши и настоящи студенти, както и много Богомолци. Гостуваха дъщеря от Сливен. За разлика от друг път светата Литургия се изпълнява изцяло на български език. Така тя е по-разбираема.

След службата ректорът на факултета пронаесе прочувствено слово към присъстващите, като спомна живота и дейността на св. Климент Охридски като просветител и наставник на стадо Христово.

След това започна раздаването на дипломите на абсолютните. Сто и четирнадесет новопросветелите се възляха в редовете на тези, които са отишли да работят на Божията нива за добруването на нашия народ. Девеб човека завършиха факултета с отличен успех. Тридесет - и други специалности.

В деканата се състоя прием. След това шестете от настоящи и бивши студенти се отпавиха паметника на свият народ и полова венца. Богомолците се сплеха с множеството на останалите студенти от Софийския университет.

Давно Господ помогне на всички по-скоро да намират своето място в да утвържават професията, за които са се подготвили!

В. Г.

КАПАН ЗА ЧОВЕШКИ ДУШИ

В бр. 268 от 14 ноември 1996 г. на бургазския вестник „Черноморски фронт“ прочетох следния материал под наслов: „Учени откриват начин за прераждане на души“. В него се опитва как ученият д-р Виктор Хромов успява да види човешката душа с помощта на специална техника и я преражда на току-що починалата се колега в института, в който работи.

Вероятно привържениците на прераждането на душата тук ще намират горедното доказателство на теорията си, но материалът поставя въпроси, върху които следва да се замислим. Най-визира за съществуването на душата ہے и необходимостта да бъде убржаван прераждащият християнин, след като негова цел и смисъл в живота с точно спазването на човешката душа. Но се отказва до скептиците, то скептикът едва ли ще повярва на подобна сензация, след като за него и религията, и науката са еднакво атеистични.

Мисля, че конкретната цел, с която е написана сензацията, е ползата и доста прозрачна. Предизвиканието ѝ е преди всичко да преради човешката съвест. Видите ли, шом медитеранската наука го докаже, значи душа има, но тази наука мълчи по въпроса за ангели, демоните, мигративата, небесния съд и всичко останало, което предстои на душата до и след 40-ия ден на физическата си размяна с тялото, а това са все знаеши, които православните християни научават още от детството. Възниква и същият въпрос. Ако съществува възможност душата да бъде прераждана, тогава в какъв начин ще възкръсне тя на същото възкръснение? И не е ли скритата цел тази, да се внуши на обществото, че няма съд, няма рай, няма ад, няма наказание, няма и възкръснение?

За православния християнин е прелюдно всяко кой има интерес от подобни нунишки към човешките, за да се сподели възможност да живее без реката от човешка душа, тъй бели те и „прераждани“.

Нека се замислим, би ли допуснал Бог опарената от светлината на Христовото учение човешка душа да бъде прераждана другиму, след като немалко душите на светици им. Писава: „На човешките е отредено да умрат един път, а след това – съд“ (Евр. 9:27).

Повече от ясно е, че и тази поредна сензация ще се забавлява за разлика от науката на науките – Христовото учение в изгодата частота и излиза. А и колко ясно се казано от Господ Исус Христос, че този светът ще премине, но думите Му няма да преуминат!

Иван Силванов **МОИШЕ**
Църковен настоятел при храм „Св. Атанасий“
гр. Бургас

КОГА ЩЕ Е КРАЯТ НА СВЕТА?

Никъде в Библията не се посочва датата на последния ден на Земята

През хилядолетната история на човешкото предсказание за „края“ са избрайно много. И няма да бъде хипербола, ако кажем, че почени ли да списавме всички „пророчества“ за свършката, ще ни свърши мас-

но не им придали голям авторитет.

„След като събрахме всички доказателства, има заключиме, че краят на света ще настъпи малко преди началото на новото хилядолетие, през 2000 г. Също така найразумно заключението, че Бог ще съди всеки човек, живял на Земята, на 31 декември 1996 г.“ – казва говорителят на групата „експерти“ д-р Марк Фарей. Всеки можел да се уреди в токуице изследвания, като чеже Библията „Датата, на която светът ще свърши, не е специално казана – допълва той, – но чрез изследване на библейското пророчество за книгите „Давидови“, „Закуриени“ и „Слупини“ ване ще откриете информацията, която се изкужда, да за установите датата сам.“

Малко парадоксално, но и показателно звучи краят на азаменето на „експертата“: „Дори и да грешим (?!), ние чувствуваме, че вършим Божието дело“.

Библията е твърде голяма книга (символното издание има 1503 страници) и човек трябва да четне „доста“, за да се нарече „експерт“ и да дава мнение по такива жизненоважни въпроси. Най-разумно би постигнал човек, ако се обрне към търкуването на Църквата – почти трихилядолетната читателска и проповедническа на Священното Писане, като с право можел да се нарече „единствен експерт по Библията“.

В Бословените от Православната църква на празника Възнесения Господня (Спасовден) се четне откъсът от Библията, в който се разказва за възнесението на Христос при Бог Отец след възкръснението. Тогаваше апостолите също полюбознателно за „края“ на света и началото на царството Божие: „Те, прочоше, как се избрах, гитаха го, думайки: в това го време, Господи, възстановиш царството Израилево? А той им отговори: не се пада вам да знаете времето или годините, които Отец е положил в Своия вялост“ (Дявания на апостолите 1:7-8).

В Стария Завет (и то точно в една от посочените от „експертите“ книги – на пророк Захария) се казва, че никой не знае датата на последния ден, когато Бог ще дойде да съди света: „И ще дойде Господ, Бог мой, и всички светии с Него. В оия ден няма да има светлина, светляците ще се изгасят. Тоя ден ще бъде единствен, известен само на Господа“ (Захария 14:5-7).

Освен това в Евангелието Христос казва най-ясно и категорично, че „за оия ден и час никой не знае, нито небесните ангели, а само Моят Отец“ (Мат. 24:36), затова предудреждението е: „Внимавайте, бъдете будни, и се молете, понеже не знаете кога ще настъпе времето“ (Марк 13:33).

И въпреки това ясно и конкретно станаващо на Библията все още се намират уми „библейски експерти“, които да се посозават на неа при своето „пророчество“.

През 1992 г. калифорниецът Харолд Кийлинг написа книга с доказателствена и изчисленна в 550 страници,

тилото, а списъкът им би завел повече от страниците на вестника. Но не само поради липса на мислително и място, а и поради липса на интерес към тези непослушливи и др-ски опити ние няма да ги изредим.

Единствено останките на някои от тези „пороци“ в лицето на големите съети с крупен финансов капитал, заливяващи света с търкуването си, заслужават да бъдат посочени като белязани с дамата на пължорочеството: „Аргументисти от седмия ден“ (суботници); „Свидетели на Йехова“; „Морикони“ (г. нар. Църква на Исус Христос) и на светлите от последните дни“ сектата на Муни; „Децата на Бога“ (е Библията под името „Семейство на любовта“) и др.

Човеците (а понекогаш, както при посочените по-горе, и цели организации зад тях) са правели най-намеи опити да спомат край на прекратен им съд, да го имарат в предсказание за края.

За тази цел са се жили средства, пили се вода и човърквали по различни извори – олимпийни оракуми, околпидни казали, тайнствени шифри... Но най-многобройни опити за фикциране краят на света през последните два века са правени по Библията. Това е колкото странно, толкова и жалко доможавне – като да търших краят на Слънцето!

Твърдението, че Библията съдържа датата на последния ден от живота на Земята е напълно безпочвено. И само човече, жадни за сензации, масова психоза и лично обогатяване, могат да вървят това. Но ако преди години лидерите на горните секти възвещавали „последния ден“ и „страшния съд“, представяйки се като пророчници от традиционни протестантски общности, „лично призвани от Бога“, или водачи на нови „църкви“, твърдението в днешно време западничат печат оповести за най-новото предсказание за „едиян ден“, дадено от „групата библейски експерти“ на конференция във Вашингтон. Започнали да определят деня на „края“ през януари 1994 г.: Използвали предимно Новия и Стария Завет на Библията, никакви откъси „изгубени книги“ на Священното Писане, откъс от свитъците от Мъртво море, взели под внимание и извори като Ноотрадакус, Едгар Кейс,

сочещи към 1994 г. Негови листовки заяляха София през 1993 г. Но нищо не се сбъдна!

Оца през 1988 г. английският свещеник Нейл Хоран написа книгата „Славянски нов съвет“ (292 стр.), в която сочи 2000 г. за краят на света. А наскоро западно списание обяви и мнението на 12 „световноизвестни“ клирици (римокатолици, протестанти, сектанти, будисти, мюхамедани и равани), които също никак си изчислили, че 2000 г. ще бъде краят на света.

Но ако ще хиляди страници да бъдат написани и да се изкажат най-големите „духования на света“, не може да бъдат изтрити написаните думи в Библията, че никой не знае кога ще дойде край. И само написването и невята жора могат да повярват обратното. Християнците пък, които се възвущат в многозначната издност на Църквата, няма никога да се заблудят и ядават.

Милена ЯМАЛИНИН
студент от Бургаската факултет, София

ГАЛА-КОНЦЕРТ НА ПРЕМИРАНИ ЦЪРКОВНИ ПЕСНОПЕЯ

На 29 ноември в столицаната зала „България“ се състоя гала-концерт на наградените втори от Третия конкурс за български църковни песнопения „Нека бъдат по-добри“, организиран от Музикална къща „Ружа“ и Съюза на българските композитори. Комитетното жури в състав: композитори проф. Александър Райчев, Добри Добриев, Елеанор Чешмарджиев и хоровите диригенти проф. Димитър Терзиев, Методи Григоров и Мирослав Попсавае отирих 7 песнопения. Първа награда получи песнопението „Тече нади“ на композитора Оливиан Сплавков. Журито определи две втори награди – „Милост мярва“ от Димитър Петков и „Во шристите Тасени“ от Стоян Бабевек и три трети награди – „Създостояние“ на Успенски Богородица от Кирил Попов, „Хоруваният песен“ от свещ. Александър Пляшков и „Преславия Приснодого“ от Светозар Русинков. Специалната награда получи песнопението „Тече поем“ от Иван Петров.

В концерта взеха участие различни хорови състави: камерен хор „Ангелия“ с диригент Стоян Бабевек, Мъжко хор „Тула“ с диригент Валентин Бабевек, Дамски хор „Христинка Моравска“ с диригент проф. Лилия Пелева и камерният камерен хор при храма „Св. Седмочисленици“ с диригент Димитър Григоров.

Како е има предвид оскъдните църковни песнопения, композирани у нас през последните десетилетия, можем да бъдем доволни и благодарни на организаторите, творците и спомоществателите за техния труд „Церкви и Отечеству на ползу“.

АДЪВОВНИЯТ ОБЛИК НА

Преди още да се погледат на род и държава, семейство и съществува.

Семейството е основната клетка на едно общество, народ, държава. Ето защо за нравственото състояние на един общащ орган, семейство може да служи най-добре, както изучаване на семейството.

Запознати древните цивилизации? — Защото се разполага с множество източници за историята на здравето при разглеждането на него.

Гръцкият историк, философ и глосостроител Платарх (50-120 г. сл. Хр.) казва, че в Спарта държавата почнала да наблюдава комунално поведението на жените. В Спарта почитта към жената станала обществена, преди да настъпи блявният упадък, асоциалната развала на обществото. До каква степен най-големият гръцки историк Тucidид (460-400 г. пр. Хр.) е презрек за семейството, се вижда от факта, че в своите описания той често веднъж не споменава жена, освен една крица и то, за да хвърли върху нея вината за лошото в Агос. Тucidид цитира думите на атическите оратори и държавници Перикъл (4 в. пр. Хр.), че "най-добрата жена е онова, за която не се говори". И пак той казва, че нито в един град не забелязали любовта в онова му. Скулпторът Проксител (1 в. пр. Хр.) и излият голямата на времето на голяма жена в статуята, изобразявала един срещу друга миклоша със хатери и прелудията.

Римляните са предали на жената като не вид, за изпълнението на дълга се грижели разни работи и събития. Стратег Марк Порций Катон (234-149 г. пр. Хр.) видял политически деец, оратор и историк, поддръжник на Марция на приятел си Порций. Цезар Целзул Матен Македонски говори на римския народ: "Нека да познаем всички природата да мисли без жени, ние бихме се измислили от твърде досадни думи!" По време на Октавиан Август (43 г. пр. Хр. - 14 г. сл. Хр.), според Сенека, е приел трий и в Спарта. Народнолюбива жена и Хораций (65-8 г. пр. Хр.) А още по-често съвременният му Секст Проперций (к. 49-13 г. пр. Хр.). "По-лесно е да превъзможеш мъж и ръка да си вземеш звезда от небето, отколкото да попречиш на

нашата жена да грейше".

Жените, по думите на римския философ Сенека (1-65 г. сл. Хр.), се омъжват, за да се разведат, и се разведат, за да се омъжат отново. Благодарение римски народи брели гордиците си по числото на консулите, както дотогава, а по числото на своите блявни мъже. Въвше жената била съществена, голяма проф.

Платон, за да съвършено тишина, почти за "едно необходимо зло. Мъжът е свързан с жената чрез природни и морални връзки. Благодарение на неговите добродетели, на не и чрез някои духовно-лични съотношения с жената, — изобщо съществува за мъжа и за жената и за двете.

И над нея, и над двете домакински (patet familia) имал една абсолютна

сила: право да ги изоставя, продава, изважда, право на живот и смърт — из utraeque partes.

Християнството прогласява: "Нема род, ни свободни; няма мъжки пол, ни женски; защото всички вие едно сте в Христа Исусе" (Гал. 3:28). "Дин е Бог и Отец на всички. Който е над всички, и чрез всички, и във всички." (Ефе. 4:6). Женски сте чеда Божи (1 Кор. 2:15; Гал. 4:8-7), и помежду си — брати и сестри (Иак. 2:15).

За забелягал род Онеимос си. Павел — мисер да го посветват, да се върне в полковника на род — лише на господаря му Филимон казва: "Ти по претели като мое сърце; да го пригнеш заедно, не като роб, а по-горе от роб; като бряг възлюбил, тъй дълго аз те имам, а още повече за тебе — и по пол, и в Господ" (Филим. 12, 15, 16).

Жена става вестилница на Навемистата — св. Богородица; жената върши служба Спасителя Христа; жена е апостолика, нарп. Мария Магдалена, Иоана, жена на Хуан, Савана (Лука 8:2-3); уродова се да б'ядат окрпни най-важни истини, нарп. при беседата на Господи Исус Христос със савмарията (Иван 4:5-33).

Връзка на обич трябва да свързват мъжа с жената в брака: "Вие мъжете — лише св. ап. Павел, — обичайте жените си, както и Христос обича Църквата и предаде Себе Си за нея, — постави един от вас така да обича жена си, както обича себе си" (Еф. 5:25, 33).

Летото Григориев викона цена. Исус Христос приема в обитания

си деца и ги благославя (Мат. 19:13-15; Марк 10:13-16; Лука 18:15-17). И казва: "Не казва и дяволото Божие" (Марк 10:14); "Който поеме едно такова дете в Моето име, Мене приема" (Мат. 18:5). "Тя дайте да не прегрешите един срещу друг" (Мат. 18:15).

Който обича един от тях малко, както вървет в Мене, за него и по-добро; но аз мъртвам воден начин казва на шмита и го хвърля в морето" (Марк 9:42).

Даже падналит човек, грешник, е много силен. Да си припомниш притчата за изгубената овца (Мат. 18:12-14; Лука 15:3-7) и Матей за изгубената драхма (Лука 15:8-10).

Така, чрез християнската религия, се изваси и оформи понятието за достъпността на личността върба понятието за равенството на човеците като човеци.

Древният свят се бе издигнал до мисълта: **всепомоу светото** (шум сицие), то, да произвемте правото на другите, до добродетелта справедливост, но не и до човеколюбие, до любовта към човека.

Идеята за любовта към човека, към другите, към ближните в смисъл: да виждаме в лицето на всеки човек себе си и да му служим като на

себе си (Мат. 22:39), и ако погребва, да ползими душата си за него, е християнска идея (Иван 15:13).

"Нова заповед аз давам — казва Спасителят на учениците Си в Св. Писания прогласява: — да любите един друг, както аз възлюбих (и Той ми възлюбил до самопожертвование); да любите и аз един другите". По това ще познават всички, че сте Мои ученици, ако любите помежду си" (Иван 13:34).

В древности всички считали за народ само само народ. За Гърка нарп. всички останали били варвари. — Идеята за равенство и братство между народите в света е християнска идея. Тя изваси и оформи понятието: "Няма вече иудейци ни елени" (Гал. 3:28) "няма разлика между иудейци и елени, защото един си и смисл в Господ, но един" (Рим. 10:12). "Той произведе от една кръв цялата род човешки" (Деян. 17:26).

Християнството одреди, издигна и означи омиелството. В новозаветно време може да се посочи като идващо светото семейство, в което е ставал настъпът Босид и Спасител (Лука 1:29-38; 2:39, 52; Мат. 1:16-25; 2:19-23). В това семейство иночата Исус (Мат. 1:25; Лука 2:1) и укрепан духом (Лука 2:40), той помател на гравидния Исус в неговия живот (с. Марк. 6:3; Мат. 1:25).

Християнството издига нов идеал за жената, поощрява и да се грижи пръв всичко за своите вдовици, вдовица, а не за вилната. Св. ап. Петър издига на жените християнство: "Вашето учение, като б'яде по вилно, искрено, лиевче на кози, неговие със злато или обличани в метална, а вътрешно — скритият човек на сърцето в неплътната красота на кроткия и тих дух, което е драгоценен бряг Бог" (1 Петр. 3:3-4).

Бележити християнски апологети, църковен ученик и блестящ оратор Тертулиан (III в.) се обръща към християнските жени със следните думи: "Учасливите са е

красота и украсиената на процоците и апостоликте, тъйовете блясък в простота и украсиен в омиелното; красоте очите си със скромност и уста си с мълановие; ушите в да слушат своето Божие и на шмита си носете Християнство; прокламатите глава пред съпруга и в шце щце б'ядете достатъчно украсиен; ръцете в да предад и носете в да ходи в обидата. И така б'ядат по-говеки, отколкото ако са покрити със злато; обличане се с кроткия на благочестьност, а платното на световта, а плурора на светливоста. Така украсиен, аше две срашете Божият любог" (За жените мисли, 2, 13).

Християнските жени се обръщават в различни служения. Живите мироносици, св. Мария Магдалена и другите жени, подобно на апостоликте, били ревностни просветелки, християнски учители. Демонстрира изпълнявали различни църковни функции. Католиките диконеси Фелица прддирителите там и опасно пътуване до Рим и занаса там послания на св. ап. Павел. Св. Йоана просветелка е Християнство ученица цяла Грузия и св. Елена, майка на ц. ц. ц. Константина, просветелка Христа. В омиелно на християнските мъченици са влезли много жени. И те и правно и мъже проявяват необичайно смелост на вярата, мъжество и страданието и безстрашия пред смъртта. Тяхното мъченичество е било също блявностите на Христа.

Помател църковен исток на християнската Църква Ф. Ф. Бергар, пише в своята капитална труд "Пътят на християнството" "Християнските жени се борила заедно с мъжете за вечния живот; върва, служели на всички, измисли се, с труд и търпение. Настъпна омиелна дин от победата, която християнството спечелило над вилноството, призрачното имено на жените"

Ако протидвичността и мъченичността в било дин за мъжците, сподружеството и мъжествеността са пръвните ползавати от жените. И това си положение жените християнки били Християнски просветелки. Верни на своите мъже, грижлив, кротки и благочестни, те обрани много мъже към Христа. Към това имено ги съветва

ЦЪРКОВНА ПРОСВЕТА

Продължава от стр. 44-46

Що се отнася до съзнателта и понятието за Църквата, различаване в неч какво духова и невидима страна като институция на божествеността дълга и сила, благодарение на които човеците се преобразяват в царство Божие, това и видима, външна страна като общност на сиеки, която изповядват вярата в Христос.

Относно целта на Църквата също различаване два момента. Прво, единственото на светите с Господа, което е вътрешната страна; второ, външната връзка с Църквата, както тя се изразява в изповядването на вярата, общението в тайнствата и подчинението на Върховния. Според православното учение видима и външна страна е сиеки, която отличава и характеризира Църквата, понеже всичко в Православнието е осъществено

Вплътяването на Господа, земният Му живот, основането от Него на Църквата, върбата, които се проповядва открито, тайнствата, които предават невидимата Божествена благодат — всичко това са осъществени белези, както са още Върховния и апостоликостта принадлежат на епископите, а вярата и сиеки членове на Църквата. Въз основа на горното казваме, че Църквата не трябва да се дели на видима и невидима. Има една единствена Църква, в която неурито са съединени двата елемента: от една страна — Божественост, духовен и невиден, а от друга — човешкити, материален и видим. Този съюз, както се казва, е обособяване на настипното съединение в Богочелото на божественото и човешкото естество. По-просто казваме, Църквата, от една страна, е божествена, духовна, невидима и вечна институция, а от друга — общ-

ност на човеци, които може да се опише и емпирична, видима и историческа.

Църквата не е само невидима, но тя едновременно е това и видима, нито е само видима, защото едновременно е и невидима. В своето цяло видирост се заключава човешкити и характер, а в невидимостта — божественити. В съединението на двето свойства се заключава божественити и характер. Ние, православните християни, не трябва да разделяме рязко и да разграничаваме тези два елемента на Църквата, актуелен и невиден, понеже те представляват две лица на една и съща Църква, видима и същевременно невидима.

Членове на Църквата са грешниците и светите. Покинито и неправедно на грешниците е зацача на Църквата.

От Църквата се изключват еретичните, разкопниците и сиеки, които изпадат от нея чрез анатематосе. С тайнствата на Църквата божествената благодат се предава независимо от нравственото достойнство на вършителите. Но същевременно се обявява и фактът, че много от нейните членове са недостойни, поради което те не се съединяват с Господом. Според общението на Исус Хри-

стос Светий Дух, Утешителът, живее в Църквата, утвърта и към всяка истинна (Иоан. 16:13) и я прави "стърб и крплено на истината" (1 Тим. 3:15).

Съществува неразривен съюз между Христос и Църквата, така че не е възможно да се раздели божественити елемент от човешкити. Според св. Иоан Златоуст вървател не трябва да се отлъчва от Църквата, понеже "няма нико по него б'ядо от Църквата... Тя е по-висока от мъжките, по-широка от земята. Никога не остарява, никога не вразвет; Никога Писанието не е изчерпано, нито с това изразява нейната дълбока и неплюклативност."

Църквата има задна за продължи некултурното дело на Господа. Който според Климент Александрийски "заради нас човешките и заради нашето спасение съюз от небеса и се възплътти, и стана човек". Св. ап. Павел пише, че цел и зацача на Църквата е "использване на светлите за делото на служението", за съединение на тилото Христово" (Ефе. 4:12). Църквата е единственит носител на божествената благодат, единственоспасявател, и единственит неогрпачен учител на божествената истинна. Тя

ХРИСТИЯНСКОТО БЕЛЕЖЕ ВО

апокалипсис, когато ни писат: "Тво, жажито, бъдете покорни на мъжете си, та, ако някой от тях не се покорише на словото, чрез повелението на своите жени да бъдат смелени: защото това е правдата, която аз виждам: чист болюбозлив живот" (1 Петр. 3:1-2).

Още по-силно е било змигнато на християнската вярува община деца. В живота съществува особено закон. Родител е вълкосте бащи да имат велики синнове. Религии и благодатни майки са велики и възпитатели най-великите отци и учители на Църквата: **Емilia** - Василий Велики, **Нона** - Григорий Богослов, **Андрей** от 40-те се пророци (св. пророк Ливанид), **Ирмен** - Григорий Ливанид), **Моника** - Блажени Августин. Император Константин Велики също е бил възпитан в християнска вяра от неговата майка християнка.

Съвременна на полглед за жената е семейството се промени и нейното положение в семейството. Бракът станал не едно обикновено съжителство на двама души, а го велика тайна, която напълно свързва на Християн Църквата. Също, благодатта на Църквата и семейство е благодето мъжа и жената в една плът, а семейството става **домашна църква**. Св. ап. Павел определя отношенията между мъжа и жената по следния начин: "Тво, жажито, покорявай се на мъжето си, като на Господ, защото той е глава на Църквата, за да я сватослава, както и Христос е глава на Църквата, и Той е спасител на Църквата. Но както Църквата се покорява на Христос, така и жените да се покоряват на мъжете си във всичко. Вие, мъже, обичайте жените си, както и Христос обича мекчката си и прелюбо да себе си за нея, да да я ополчи, като я омича и водна баня чрез словото" (Еф. 5:22-26).

Кадето има взаимна обич, та покориването е спонтанно и приятно, та нима място за надмощие и властностивне. В таи думи на апостола се крие дълбока мъдрост. "Бог ти е първоначален началник - пише св. Йоан Златурист, - с който да обичаш още повече, а на тебе е възлюбил да те обичаш, да да ти бъде ползота да се покорчиш."

Тертулиан пише следния **духовен облик** на божествения и чистият съдружески живот: "Те и

двамата са брати, и двамата са Христови съдружници. Той като нима никаква разлика между телата и душите им. Таи думи има едно тая, там има и един дух. Те заедно се моят. Заедно падат на колелата на Бога. Поиста заедно, поучават се взаимно и поиста се покорчиш Църква... Но скриват нищо един от друг: ни радости, ни съкруби. Не бигат един от друг. Не се боит да си косят взаимно тегиците. Божият от тях може свободно да покрива божи, да помага на бедни, да раздвоя мекчостта бже волюкато стеснение, и може да жертва, колкото си може, бже кобелание. Те заедно гоет гостими и споволювати, надпреварват се воки да наднире другите във уплаване и прославяне Бога. Калато Христос вижда и слуша, казано това, Той се радва и праща на съдружците Свои мир!"

Когато св. ап. Петър споделя женито да пригватат мъжето към Христа също сами колкото пример в живота си (1 Петр. 3:1), тогава се отнасят и към мъжето, също така задържи да пригват жените си, за да ги доведат до по-голямо нравствено съвършенство. По този начин в християнски брак се създава хармонично отношение от взаимна обич: **мъжът** се грижи за своята жена, обича жената и я люби съдружеската вяротност; **жената** обича мъжето и я пригватва го за глава на семейството, поучава не се като робиня, но като негова помощница, съдружница, негов най-близък другар, а двамата посвещават любовта си на своето дете. За такива семейства Църковният учител **Климент Александрийски** пише: "Майката е слава за детето, жената е слава за мъжа, мъжът е слава за своя жена, а Бог е слава за всички".

Християнството променило същността на **родителите на децата**. У единичните семейства е могла да убива децата си. Законът "Двадесетте таблички" му гарантирал това право. Великите гръцки философи **Платон** и **Аристотел** също смятали родителите харител децата си, ако не са в състояние да ги възпитават или ако децата били слаби и болни. Римското право щело човека само от глупача точно на негова полезност за държавата. Спасителът считал децата за членове на царството Божие (Мар. 19:13).

ако не са в състояние да ги възпитават или ако децата били слаби и болни. Римското право щело човека само от глупача точно на негова полезност за държавата. Спасителът считал децата за членове на царството Божие (Мар. 19:13).

14). С благодарностен дух участие на **свобата** в **Кана Галилея**, Той благослови и освети събирането на мъжа с жената за взаимна подкрепа и продължение на човешкия род. Чрез Своето любвеобитно отношение към децата Той Господ показа, колко трябва да ги ценяме и да брим над техните чисти души.

"Вие, дъцата, бъдете послушни на родителите си, в името на Господа, защото това е справедливо. Почитай баща си и майка си" (това е първа заповед с обещание), "за да ти бъде добре и да живееш дълго и щастливо". И вие, бащи, не дразнете децата си, а ги възпитавайте и учете и наставляйте Господич" (Еф. 6:1-4).

С една дума, щело християнско семейство било нещо като едно тяло, една църква, в която родителите са обществени служители. В тази свята първохристиянска домове, говори църковното предание, още в първия утринен час почнало свателовенно към Бога. Една от утринните молитви, практикувана в онова време, гласи така: "О, Боже, напаше уста са дълбани да

хванат преди всичко Тебе и желанието на твоето сърце - да се стремит към Тебе, за да бъдем наблизо на нашите следващи трудове. Заставай тымината да отпъти на светлината, та всемо прогресирне да изчезне в плъчте на Твоето милосърдие. И аз съм в тебе, Твоето Владичество. Ти си светлина от светлина и извор на светлината! Среца в нашите души, осветявай ги вечно, озари ума ни със сияението на Духа Святого. Невка Той да управява нашето сърце, та верата ни в Тебе да бъде жива и да знае вече и придемие! Дарувай ни да прекрамеме настъпващите дни в радости, дай ни вяра - като светляк ден, та сърцата ни да не изгубят повечето тыминен! Изгони пъльчната али духове, очисти сърцата ни от леопот, не я позовавай да ни свладява. Озари нас с Твоята светлина и вечно гласи нашата свещина в тебе!"

В домната молитва употребяват също така **децата** и **домашната прислуга**. След като посвещавало първите утринни часове Богу, християнското семейство започнало за работа. Богото всеки от членове на семейството гревисвал своята работя, всички се събирали на трапеза. Днес е стигнала и една **чужда предобна молитва** от **Ив Вен**: "О, Божий Господи, възвестявай! Обри пакети Си ми нас... ние не желаем да акусим нищо от твоята, което не е осветено чрез Твоята работа... Да бъде Христос между нас. Осети, Господи, воично с Твоето милосърдие неште души, нашето майко, нашите жалостни".

Калато **ти настъвала вечерта** и запалвали огъне, първите черчени възнавали Богу своята вечерна молитва:

"Возмюм е срамно - говори един папист, - да приключи ден без хваление папостанова. Вие, и най-малките пътки, спавостват Богу с нежните си чурчугания, при утринната и вечерна заповед. Мекчесте на християнското семейство вече очаквали бършещото въздействие в другия свят и отожнятията или към което били предложени с дружелюбност."

Християнският апологет **Ил. Аристид** Александрийски пише: "Онези от

тяк, които небул спугни и спугни единичности, с моят ги увещават да станат християни. И щом се покорили, те бже всемо различни са за тях брати и сестри... Тяхното дружелюбие човешките е промислено с дружелюбност. Бащи и тая нима. Обичат се взаимно. Нима свършва на остава бже гревана. Славославящите от тяк, които ги пригватнават. Онези от тяк, които има нешто, дава на тая, които нима нищо, и го покористват естество. Като срещнат стражника в своето осъщение, заведат го у дома си. Радват му се като на истински брат. Те се наричат брати не по плът, а по дух и в Господ. Видят ги, как некой бже чужд човек в негнутаи род естество, та се покористват според силите си за неговото погрешие. И ако чуят, как некой от тях е арестуван заради името Христово или че е погрешавал от протолитията Богу, всички полагат най-голямо старание да му помогнат с това, от което се чужда. Ако е възможно, освобождават го."

С други думи казано: **християнското семейство** е огнище на жива вяра в Бога и действо на неговото милосърдие и царство Божие на земята.

Така е било никога. А днес? Когато семействата нас за християнски... Нунже е на само да умиа децата, та да се обича, та да не даваме гимен пример. Да полагаме усилия да живеем така, като се уживяме първите християни.

Днес нийно друг възпитателен фактор не може да въздейства така ефективно както нашите деца, като семейството, и чрез последното най-ситурно ще бъдем в дилата доброто, истинно, благопродното - вечните истини за Бога, за правдата, за обичта!

Само тогава, когато съладим истински християнски семейства, подобри и дух, благочестие, вяра, църковност и святост на семействата, ще имаме първоначално благодето като лична, така и обществено живяне.

Да се молим с искрена и дълбока вяра. Да търсим първо Господа Исуса Христа и тя ще дойде, цяла имплия.

Проф. д-р Николай МАДУРОВ

КАТЕХИЗИС

е непрелазима, неразрушима и нетленна. В нея в вечност Бог Слово през всички дни до свършката на света" (Мат. 28:20). В нея обитавя и Светият Дух, "Духът на истината", изпратен от Отца, който пребъдва с нас вечно. (Иоан 14:17).

Тук трябва да отбележим, че Църквата като цяло е истинският носител и изпитател, и учител на християнската истина, която е запазила и следва непрелазно. Църквата изплава съдружески на вярата по два начина, а това е непрелазно: първо поповоляване и в друге тържествени истини чрез възвращение в друге тържествени истини поповоляване на някои от тези истини на вселенски събори.

Ще трябва обаче да се разясни, че Църквата, както вече казахме, е непогрешима като цяло, като изпълнение, което съставят всички православни вероучители и миряни. Като орган за изразяване на своята непогрешимост тя използва само вселенски събор, който единствен може да формулира догматите. Всички се подчиняват на върховната власт и авторитет на вселенския събор. И тъй щото целия или изпълнението, или тялото на Църквата се смята от Православията за носител на непогрешимостта, а като орган за нейното изразяване, т.е. като уста на Църквата, се използва вселенски събор, на който чрез цялото изпълнение се представя чрез свои епископи, които формулират догматите с архиепископното и ръководството на Светия Дух.

Също така трябва да разясним, че православният народ е страж и защитник на православната си вяра, но не може да я формулира достоверно и авторитетно, което е изключително право и задача единствено на вселенските събори, архиепископите и ръководители от Светия Дух в безпогрешното формулиране и обявяване на догматите.

Символът на вярата дава на Църквата своестойтел: една, свята, съборна и апостолска, с които се поддържа характерът на истинността, който ние възприемаме.

Изповядваме, че Църквата е "една", понеже една е основателят ѝ и един е главата ѝ - Христос. Една е Църквата, понеже всички ние, които вярваме в Господа, в е благоветното Му и всички, които са вярвали или ще вярват в Него, съставляват едно стадо и признат един пастир - нашия Господ Исус Христос. В свята

Литургия на св. Василий Велики служещият свещеник се моли: "Обедини всички нас, които се принасяваме в единия хлеб и една чаша чрез общението в единия Света Дух". Единството на Църквата се проявява във вярата, богослужението и управлението. Те, това е единство религиозно, богословско и управленческо. Всички православни църкви се свързват и обединяват помежду си с тайнството на Божествената Евхаристия, изразявайки така едната съборна Църква.

Съгласно догматическото ни учение само православните съставяме едната Църква. Църквата означава участие на Божията трапеза в светата Евхаристия, в безкръвната жертва. Щом като не можем по догматически причини да извършваме заедно с римокатолиците божествената Литургия и да се причастяваме заедно, та за нас са сакралитична Църква. Симвалите ги за сакралитични и те смятат нас за сакралитични. Искат ние да се върнем при тях, вместо те да се върнат в общата вяра и еклисиологическия порядък на първото хилядолетие. Любова и благодатта на Бога нека изпълни чист и Светия Дух недоговорливо. Богословски

ди диалог с Римокатолическата църква изглежда че води към безизходно диалогичен проблем за унията, т.е. за връзката римокатолици, като макар и да ярат в римския план и в съгласието неприемливи за Православната църква догматични, запазвай православната форма и богослужението и управлението. Освен това този диалог започна от тог, когато още не дадем църкви, а не от онсва, колкото ги разделя Църква различията, че се разяснат накрай, т.е. ad calendas Graecas.

Православното, глупави между актуалните и опасностите на икономизма, следва курса на Светия Дух и бжеги провинция път към пристана на обединението на всички.

Следва

СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ

От всички известни ученици и сътрудници на славянските първоучители, светите содуски братя Кирил и Методий, първо място по заслуги към славянския свят, без съмнение, заема македонският българин свети Климент Охридски.

Като основателно се предполага, той произхожда от някоя славянска члелд в Македония.

Проникнат от религиозния дух на времето и жаден за религиозна просвета, още от ранни младини той се озовава в Цариград, най-културното средище в средновековна България. Напоруку там той се запознава със св. Кирил и свързва съдбата си със светите велики учители и с тяхната велика дейност за доброто на славянството.

Ала вместо да апостолова между сънародниците си по Балканския полуостров, църковните и политически домогвания на Византия му наложават в края на 863 г. да се отправя за Моравия заедно със светите братя Кирил и Методий. И цели 22 години той работи за християнизирването и за просветата на моравците и на околните около Средния Дунав — първо заедно с двамата си генерални учители от град Солун, а после — само с единия от тях, със св. Методий.

На когото последният починал в моравската столица Велград в 885 г., един от неговите ученици бил прокуван, а друге бил подложен на тежки мъчения от страна на тамошното папско духовенство, за да се откажат от славянското четмо и писмо и от заветите на великите си учители. Тъкмо тогава знаею си съзвучиците си св. Наум и св. Ангеларий св. Климент се напътява за България. Напоруку към нея го е теглела не само родната му славянска кръв, но и дълбоката му вяра, че именно в България като славянска и християнска държава той ще намери най-добри условия, за да продължи с успех великото мисионерско дело на безсмъртните си учители.

Със знамето и подкрепата на княз Борис св. Климент и св. Наум решили да основат две славянски школи. Подобно на две край стълба то трябвало да излъчват члрковните си силъ, за да осветят и съгравят дупите и сърцата на всички български славяни. Явно е, че като княз Борис, така и двамата реалности апостолни на славянската просвета в България са искали чрез тях два духовна раскладника да създадат в кратко време многобройни члркви от подготвени учители, свещеници и книжовници, а чрез тях — неуспешно за славянизирани български члркви, да създадат славянско писуване, славянски учители и славянска култура, в противодействие на византийското културно религиозно и политическо влияние, което е затрещавало не само самостоятелно духовно развитие на българския народ, но дори и неговото съществуване.

За основатели в ръководител на едната школа, наречена Преславска, бил определен по-старият от двамата св. Методиеви ученици, именно Верономас Наум. Изпърво той се позовавал в Плиска, а по-късно — в новооснования манастир „Св. Пантелеймон“, в околината на гр. Преслав. За да основе и да ръководи другата, длащавата школа, едините средние първоначално бил гр. Девол, замалил по-малкит и по-енергичен Верономас Климент.

С члудна ревност Климент творил своето учителско дело за всенародна полза! Като истински пътувал учител като като ревностен апостол цели осемдесет години той неуморно посещавал близките и далечните села и градове, за да съблра млади и стари, да ги запознава със славянското четмо и писмо, с църковното богослужение и с догмите и с дла на новата вяра, защото той искал да бъде учител на всички и до всички. Дори той съветвал простолето си да е глржав за своето стопанство,

като му посочвал как да облагородява видете овишени дървета.

Чрез неестратата си учителска дейност в Кумичевца от 886 до 892 г. св. Климент подготвил цела плеада младежи, однако достойни и за книжовни труди, за предани учители, и за благоговейни църковни служители. Затова пак чрез тях изето и славата му се разнесли не само из областта на Кумичевца, но и в цялата обширна българска държава.

Заради положените 7-годишни грижи и старания, за да се запознае народът ни с Кирил-Методиевата азбука, да се проширие от дла на Християното учение, да се установи към българската държава и да се полагат за по-висши интелектуален и религиозен живот, в 893 г. младият и просветен цар Симон поинвал в новата си столица Преслав учителя Климент, за да го възнаградява достойно. И наистина по заповед на Симон Климент бил ръководен през епископ на Охридската епархия. Така именно Климент станал първи славянски епископ не само на Охридския край, но и в цялата българска държава: дотогава епископите ни са били люде само от гръцка народност.

Като Охридски епископ Климент светилствал почти цели 23 години. Както изглежда, изпърво той е живял в ин-

коганина славянски град Белца, северно от Охрид. От името на тоя град наварно е произлегла и титлата му Велички или Велички епископ, според византийското произношение. От град Белца Климент украл цялата църковен живот в епархията си, ала обаче дал живот и в град Охрид, старо епископско селище и най-културно огнище в целия Охридски край. На северозападния бряг на Охридското езеро, на западния край на Охрид той си съградил и манастир, посветен на св. Пантелеймон. В него той обичал да се уединява, да се отдава на религиозни размислици на книжовен труд и жантска отмора.

В качеството си на Велички или Охридски епископ св. Климент се заел да строи храмове в манастири по градове и села, да настанява в тях славянски четци и пови и да ръководява свещеници и монаси — то все из средата на своите ученици славяни. Своята тогава, с не-по-малка ревност той заел да уредва училища, да снабдява български клир със славянска богослужба и проповедническа книжнина, тъй необходима за младежи си свещенослужители. Денонощно работел с начето него въздух скъп пергаментни листове, защото искал дла по-рано да измисли гръцките книги с славянски и да славянизират целия най-църковен живот. Чрез живота славянска реч и родната славянска книга Климент е привличал в божиите храмове все повече божиито, прибявал ги е към истините на Христовата вяра и ги е насърчавал да вървят не само по пътя на новия религиозен, социален и политическия ред, но и по пътя на вечния прогрес.

Свети Климент завършил своите си път на 27 юли 916 г. в манастира си „Св. Пантелеймон“. В него той бил погребан в специална гробница в дванадесата страна на претвора. Там могило му се съхранявала до началото на XV век. Когато тур-

ците завладели града, те съборили манастирската ктлва и върху нови основи, които пресичат оневиите на св. Климентовия храм, издигнали длажамби, от които дла са останали само голеи зидове. При разкопчаването на тях основи, извършено от Скопския музей в 1943 г., била открита и св. Климентова гробница — развора се състои от сивокаменни. Могила на светите били изначени от благоучествията означени още през XV в., когато последните развалини, че новите господари се гълмали да посегнат на св. Климентовата обител и на могила на нейния основател и покровител. Тогавашните били прибирани в храма „Света Богородица“, построен в 1294 г. Охридчани наричат тоя храм „Свети Климент Нов“ за разлика от „Свети Климент Стар“, което име наричали и още наричат св. Климентовия манастир „Св. Пантелеймон“.

В сломанията храм „Света Богородица“ и днес се съхраняват св. Климентовите останки, ала без черепи и една коса от ръката на светца. Черепът бил пренесен още в турско време в манастира „Св. Антоний“ при гр. Бр, а ръчната коса била донесена в София през времето на Балканската война. Сега тя се съхранява в храм „Св. Седмочисленици“.

Св. Климент Охридски посетил целия си живот, за да просвети своите ученици и да увековечи тяхното дело. Така той обемствил и себе си като първи славянски учител и книжовник в средновековна България.

Освен на 27 юли, когато народът ни чества паметта на светите Седмочисленици, именно на безсмъртните содуски братя Кирил и Методий и на техните велики ученици Климент, Наум, Горазд, Сава и Ангеларий, българската православна църква и ученолюбивата българска младеж отдават почит на свети Климент Охридски ежегодни и на 25 юмври, като патрон на Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

В С. КИСЕЛЮВ

БЪЛГАРСКИ ЦЪРКВИ И МОНАСТРИ

КАЛОФЕРСКИЯТ МОНАСТР „СВ. БОГОРОДИЦА“

Шом се превали Страня, тесни път се отледа вярата и св. Климент се напътява за България. Напоруку към нея го е теглела не само родната му славянска кръв, но и дълбоката му вяра, че именно в България като славянска и християнска държава той ще намери най-добри условия, за да продължи с успех великото мисионерско дело на безсмъртните си учители.

Проивра се под стари брчлци, длакувати през истини мошпи, на едно място съддава чувството у дошлия пък, че няма къде да отиде по-нататък. Но след

малко по дървно мостче пятак прави брод над биврата като неботе река и затъва на развала полниа през силите на манастира.

Нагоре ниле ту затлен в обилните, ту ведър пред взора се прокарва хайдушката Ботев връх с неговата вечна пресна под четото. Запленен от красотата, посетителат жадно поема свежи въздух и очарованието на природата.

Когато се откъсне манастирската порта, пред глрво се разкрива нова прелест. Странии кипариси, отградни пътека към църквата, стоят сак биврата в тайствено мелебеление. Длти на здравен, на пискае мирис, с който сако природата може да длачи човека.

Наскоко са построили със стари лозини пред тях, доурт е с много уют и — уютнава тишина.

Близко три века живеет това царство на хубостта и на спокойствието. Иначе, погледнало в анализте на историята след съвдлжливски наглети през 1799 и 1804 г., на това място е съставяла разрухата и злобата на хората от Калоферския край връща в живота манастирската обител през 1819 г. Осво-

белстваната война днаока разлетел и това огнище длобродно, но скоро, а стрипитите дни силе връщамело на връхте, манастирски е разрушен до основите. Не остава нищо от предшлящата цвешта обител. Нито писемовоств аккаква, нито зид, нито стърни! Но остава любовта на хората! А през 1880 г. тревненецът уста Гечко Кляшев построва сеташина църква възру рабинство основи и зидове на издължвателта. Наблизко, над селите на старите длажамби с азисето с малкия параклис „Св. Пантелеймон“, построен през 1825 г.

... И няма в манастира „Света Богородица“ поучителни картини по стените, сътворени от владенията златофи, няма нощни републики като на други атланти, няма и музей. Но има нещо силно, нещо което райва — то е очарованието на тези три обители, длавал като впазунте на хайдушката Балкан, под неговия страховит първенци ниле горе във висинето. Има и една вечна истинна обведала историята на манастира, че не се глсиа ту, шо не глсиа!

В. ИЛИКОВ
Из „Манастирски летописи“

ИСТОРИЧЕСКИ И ЛИТЕРАТУРНИ ДАННИ ЗА ГИГЕНСКИЯ МАНАСТИР "СВЕТИ БЕЗСРЕБРЕНИЦИ КОЗМА И ДАМЯН"

Огромно значение за литературата, езиковата история, етнографията, топографията и издариането и публикуването на приписки, записки и летописи безлески на манастири, които не са добре проучени и изследвани от науката.

Материал и светлина дават семейните летописи, събрани при различни случаи в последните години. Така е случаят с манастира „Св. Козма и Дамян“, намиращ се северозападно от село Гигеници - Брезнишко, в планинските възвишения на т. нар. Черна гора.

Съществуват оскъдни исторически данни, за да възстановим кога точно е възникнал манастирът. Той е бил разрушен от турците, а по-късно един посетителския монах открил заровено аязмо и възобновил строежа на манастира.

Това се потвърждава от следите на стар градче. Сградата не е монолитна. Тук има мекана комбинация от обикновена трикорабна църква с кръгла пристройка на западната част, която е кръгъл нартекс - или кръгъл ампиер автор.

Според някои автори кръглата част не може да се смята като прятвор, а като обособено богослужебно помешение, а което се е извършвало светото Кръщение. Тази форма на прятвора се явява като скок в развитието на църковната архитектура.

За изследването на турците в този край срещаме приписка в Брезнишката Кириакодромия, който голям за звервата на Кара Фенз в този край: „Да се знае кога дойде Кара Фенз у Брезнишко, де е Ага, та изведе сво зарпе по света теше да помре свет за лебъ, та изтесе све корпе и шомияне дърво по вилата и поса Софияшка кава и по Зивновска кава. По сва сезона е здуум правиль и не оста-

ви ни мома ни инеста не обзечестена...“ Този надпис ни говори, че черквата е възстановена в 1814, а пристройката е от 1882 година.

В записка от 1882 година в „Пролог“ се съобщават имената на строителите: майстор Николов от село Бегуновци, майстор Мана от село Гигеници; писец Куза Димитрович от село Гигеници, който бил магър.

Степониците будят интерес като изключително географско изкуство. Тук е работил образователният Георги Попалеков от село Дебели аг - Радомирско. Негово дело са степониците в кула и в няколко стенописи по южната част на преддверето на храма. Тук е протретиран да дяло Алексю от село Гигеници.

Забелязва се, че авторите имали склонност да пишат приписки по полетата на най-употребяваните богослужебни книги: Октоих, Минея, Триод, Трехник и др. Псалтирът бил употребяван като учебник в килийните училища. Псалтирът е от 1793 г., на лист 101 е отбелязано: 1854 месен юни 21 дельв да се знае кога заемъх азъ пол Димитрия от Бегуновци тоу скалтир от Стояко Данурчето за грозна 85.“ От друга записка научаваме, че през 1843 година кола само струвало 20 гроша, а един листинк 20 гроша. Става ясно, че не е било лесно някой да притежава дори една книга. Авторите на приписки изразват чувството на вина, греховност, изпълненост и слабост на човешката природа като резултат на дълбоко религиозно съзнание, предик-

тувано от чиста вяра в Бога. Стремелът да прикриват е тайносно имената си тук може да говори за тяхната скромност и християнско смирение. Има автори обаче, които подчертават своята личност и оставят биографични сведения: „Да се знае кога билъ Вахлин Магеру манастиръ, тога е писалъ това писмо. Азъ писахъ Вахлинъ Покановъ сн от село Боревик“ (Минея, август, на последния лист).

От други записки узнаваме, че в манастира е имало килийно училище. Същият този Вахлин съобщава, че през 1845 година е учел пета катехизма и изпълнявал своята длъжност като магър.

Мислята за еволюция може да бъде в съзнанието на късия латонисец и може да бъде разбрана с промените у нас, настъпили през Възраждането и по-специално през 19 век, когато развитието на учебното дело, кингосметарието и кингосразпространени-

ето правят грамотността достъпна не само за духовниците, но и за миряните.

Понятието „магер“ придобива широко съдържание. Освен доминиканските задължения те изпълнявали и други функции - занимавали се със стопанските дела на манастира. Притежавали агрономически знания, били първи помощници на игумените и работили за просветното дело. Научните интереси на тези магери били изключителни. Цитира се Сократ: „Трудно е да позаш человек себе си, а лесно е да отудси другога.“ Освен философията изучавали предното развитие чрез Паска-

ляна. В своите приписки те представят интересен момент от развой на църковно-народната борба. В 1860 г. граждани на Гелсон да не споменава името на гръцкия патриарх, а да се споменава името на султана и Изарнон Макариополски. Неизвестен автор говори за кръжалдиските нашествия. Съобщава се, че турско наследство се върнало в освободените места. В приписките е подчертано събдиане на народните упования и вяра в дяло Иван. Няколко записки разказват, че авторите съществуват на селниите, които са принудени в най-усилната работа да правят пътища. Така например Димитър Игнатович, иждайки тежкото положение, отправя надеждите си към Бога - „Бог да ни е вериен“ и изправя в няколко реда гратизма на споката. В приписките се отбелязват природни бедствия, като например

земетресението в София в 1858 г.: „Да се знае како било настъпено земетресение инако нахадна дамни у София и се тресе София седм месца неспрестано.“ Това съобщение е отбелязано в Цариградски вестник брой 399 от 4 октомври 1858 година, където се говори, че от 24 джамии в града са оставали само пет с минарета.

От всичко казано дотук можем да заключим, че авторите на приписки отразват историческата трагедия на народа ни, а именно борби, въстания, бунтове, кървава разара, кръжалдиската кландета, експлоатация от спахи, бейове и яг. Редна записки имат стопанския характер - строса на страни, смяна на ливади, садене на дървечката и пр. Ситно е подчертано вярата ни в Бога. Извесни нравствено, авторите на приписки могат да бъдат причислени към народните будители, които възпита и отгледа родната ни Православна църква.

За големо съжаление, година наред тази светния манастир „Св. Козма и Дамян“ е прелязват в нушот и е даден на харизата да отглеждат в него дотъжк, за да рушат съмнателно родните светини. Смятано на авторите на приписки, малък и забравен от нас, са запазените на забостата. Верни на времето, в което са живели, те остават светла дйра не само в своята эпоха, но и в душните и умовете на онези българи, които се стремят към научно знание, което ще издигне България като нация, дава такава титани на духа, които са истинския фар на родната ни Църква и държавна.

Архиепископ наместник на Тръпна и Бургаската епархия староброярен свещател Иван Младенов

Светият мъченик Сава Бузъуски ... за Христа пострадал в лето Господне 372

Тази нощ при ромалеше пельиво на река Бузу в сн далоних глас и пред погледа като на кино - живно се яви картината тутакси зачвас.

В прел оарин човек на иле Сава хвалит от чочеви въ водите с бой давят, а молитвен поглед той отправя към небето и псалм запял въ строй.

С вяра в Господа Христа той пей вълшебн: „Господу не леа, докато съм жив, знайте, а решението си събдино на небето води ме в животъ щастия!“

Хвалал дървен кръст, ръка нагоре вдига, а гласът му над водите изисен мелодично - молен ек до мен достигл, докато изляло беше потонен.

Над главата му въ светлина голяма очертаваше се стрябен венец и в награда с чест при трагичния дрямънесен зазвуча, че Сава е соетел...

Стреспан от съия изонкач: „Заслужава тоз венец достойна чест на мъченик и венеца, че за Божия прослава изповедник се пока за свят, велик.

† Тракийския епископ ИЛарион

ЗАПЧОВА АБОНИРАНТО ЗА 1997 г.

Годишният абонамент за „Църковен вестник“ - 2000 лв., а за сп. „Духовна култура“ - 720 лв.

Молим сумите да се изпращат с пощенски запис или по банкова сметка, в които да се изписва точният адрес и пощенският код на получателя!

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА

СВ. СИНОД, София - 1090 ул. „Оборице“ №4 тел. 87-56-11; факс 87-02-89

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Банкова сметка на Синодалното издателство на БПЦ

КРЕДИТНА БАНКА - А.Д. код 680 96 801 сметка 100 022 4110

АБОНАМЕНТ ЗА 1997 г.

12 месеца - 2000 лв. 1 месец - 1000 лв.
3 месеца - 500 лв. 1 месец - 170 лв.

Цена на 1 брой - 40,00 лв.